

Lukijalle

Tämä kirja on kirjoitettu päivähoidon työntekijöille, joista käytetään jatkossa käsitettä kasvattaja tarkoittamaan kaikkia lasten kanssa toimivia työntekijöitä. Kirjassa käsitellään tärkeitä arjen työssä kohdattavia teemoja, jotka vaikuttavat lapsen hyvinvointiin merkittävällä tavalla. Niin vanhemmat kuin kasvattajatkin haluavat antaa lapsille parasta mahdollista päivähoitoa. Hyvä päivähoito ei välttämättä tarvitse onnistuakseen laajamittaisia hankkeita tai tietynlaiseen toimintaan profiloituneita päiväkoteja. Hyvä päivähoito rakentuu lapselle turvallisesta arjesta ja päivittäisistä kohtaamisista erilaisissa tilanteissa.

Päivähoitoa tulee kehittää, mutta kehittämisen ohella tarvitaan myös arviointia, kyseenalaistamista ja muutosten toteuttamista. Kasvattajien ensisijainen tehtävä on huolehtia lapsista ja ensisijainen tavoite lasten hyvinvointi. Päivähoidon työntekijöiltä vaaditaan yhä laaja-alaisempaa osaamista ja osallistumista erilaisiin tehtäviin, jotka toteutetaan muualla kuin lapsiryhmässä. Lasten hyvinvoinnin kannalta on tärkeintä se, miten lasten ja kasvattajien arki sujuu. Lapsille annettava yksilöllinen ja erityinen tuki jää vaille pohjaa, jos arki ei toimi tai se toimii huonosti. Päivähoidon arki on täynnä lapselle tärkeitä hetkiä ja tapahtumia, ja arjen ohjaamisessa kasvattajalta vaaditaan osaamisen lisäksi kiinnostusta ja myönteistä suhtautumista haastavan työnsä hoitamiseen. Hymy, syli, silitys, kiitos, kannustus, leikin ohjaaminen ja läsnäolo ovat lapselle tärkeitä kasvua edistäviä kokemuksia.

Varhaiskasvatus-käsitteellä on neljä ulottuvuutta, jotka ovat käytännön ulottuvuus, tieteellinen ulottuvuus, oppiaineulottuvuus ja varhaiskasvatusajattelu. Varhaiskasvatusajattelu tarkoittaa varhaiskasvatukseen kohdistuvia ajatuksia, tietoja, mielipiteitä, näkemyksiä, ideoita ja havaintoja (Härkönen 2003, 226). Tämän kirjan sisältö koostuu kaikista neljästä ulottuvuudesta painottuen varhaiskasvatusajattelun lisäksi erityisesti käytäntöön. Lapsen kehityksen kannalta kaikkein merkityksellisintä on se lähiympäristö, jossa lapsi suurimman osan ajastaan viettää, toisin sanoen koti ja päivähoito. Kasvattaja on vastuussa siitä, millaiseksi lapsen arki päivähoidossa muodostuu.

Kirjassa tuodaan esille perusarkeen liittyviä asioita ja muutamia esimerkkejä valaisemaan tekstiä. Nykyisin on tavallista, että kaikissa lapsiryhmissä on myös erityistä tukea tarvitsevia lapsia. Siksi on tärkeää, että arjen kasvatus toimii hyvin, koska se toimii hyvänä kasvualustana yksilöllistä ja erityistä tukea tarvitseville. Kirjassa käsitellään myös lasten kehityksellisiä pulmia ja toimintamalleja, jotka soveltuvat kaikille lapsille mutta käyvät myös kuntouttavasta toiminnasta. Lapsen arki koostuu lukuisista kohtaamisista päivän aikana, ja jokainen kohtaaminen on lapselle merkityksellinen. Arjen tulisi muodostua kaikille lapsille sellaiseksi, että lapsella on hoidossa hyvä ja turvallinen olla.

Kirjassa käsitellään tyyppillisiä päivähoidon tilanteita, joissa toiminnan laatua voidaan parantaa. Esimerkeissä käytetyt nimet ovat keksittyjä. Kasvattajia ovat Maija, Liisa ja Riitta. Lapsia ovat Kalle, Ville, Matti ja Tytti.